

Aalborg Universitet

AALBORG UNIVERSITY
DENMARK

Startskud for multifunktionel jordfond og mere "klassisk" jordfordeling

Sørensen, Esben Munk

Published in:
Landinspektoeren

Publication date:
2018

Document Version
Også kaldet Forlagets PDF

[Link to publication from Aalborg University](#)

Citation for published version (APA):
Sørensen, E. M. (2018). Startskud for multifunktionel jordfond og mere "klassisk" jordfordeling. *Landinspektoeren*, 60(5), 36-37.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- ? Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- ? You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- ? You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at vbn@aub.aau.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Startskud for multifunktionel jordfond og mere ”klassisk” jordfordeling

Med det såkaldte tørkeforlig tildeler Folketinget jordfordeling en central rolle som multifunktionelt arealredskab. Et element i forliget var således en beslutning om at etablere en multifunktionel jordfond samt en beslutning om at genoptage muligheden for at rejse erhvervsjordfordelinger med alle omkostninger dækket for lodsejerne – det man tidligere kaldte ”landsbysager”.

Der har længe været en stigende og bred interesse blandt alle Folketingets partier for at øge jordfordelingsaktiviteterne til at skabe en ny balance mellem ikke bare landbrug og vandmiljøet, men også biodiversitet, klimatilpasning og rekreation.

Wilhelmudvalgets henlagte anbefalinger fra 2001 blev vakt til live med Socialdemokratiets Naturvision fra 2011, henover S-R-SF's regeringsgrundlag ligeledes fra 2011 og Natur- og Landbrugskommissionens fem anbefalinger fra 2013. Det blev stærkt katalyseret af innovationsprojekter på SEGES/AU/AAU og Teknologirådets Arealprioriteringsprojekt med afholdelse af Folketingshøringer og fremtidspaneler (Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg) samt DdL's samarbejde med Landbrug og Fødevarer og

SEGES samt DdL's egne konferenceaktiviteter.

Realdania tog tråden op med Collective Impact-projektet *Multifunktionel Jordfordeling*, som også kom til at omfatte tre demonstrationsprojekter i henholdsvis Skive, Jammerbugt og Ringkøbing-Skjern kommuner, hvor erfarne jordfordelingsplanlæggere fra Orbicon har skabt interessante og målbart gode løsninger, og disse forhandlere er hermed blevet sandhedsvidner på, hvad der kan lade sig gøre gennem tillidsbaserede forhandlinger med de berørte lodsejere.

Styrken ved Collective Impact-projektet har været, at det samlede alle relevante organisationer lige fra Bæredygtigt Landbrug til Danmarks Naturfredningsforening, og her har man mestret at blive enige om en fælles strategi. Collective Impact-projektet har systematisk bear-

bejdet alle Folketingets partier, og som en udløber heraf er behovet for en ny jordreform blevet italesat.

TØRKEFORLIGET

Den ekstraordinært tørre og varme sommer i 2018 har givet problemer for landbruget i Danmark. Høstudbytter ligger markant under en normal høst. Flere producenter vil derfor komme til at mangle likviditet. På den baggrund blev det den 28. september offentliggjort, at regeringen, Socialdemokratiet og Dansk Folkeparti er blevet enige om en hjælpepakke med fem konkrete initiativer.

Der prioriteres i alt ca. 380 mio. kr. til aktiviteter, der er målrettet landbruget og de producenter, som er blevet ramt af tørken. Desuden skal initiativerne understøtte, at landbruget fremadrettet bedre kan håndtere lignende situationer.

De tre første initiativer vedrører direkte landbrugsbedrifternes driftsøkonomi:

1. Fritagelse for produktionsafgifter i 2019.
2. Bedre vandingsmuligheder i fremtidige tørkesituationer.
3. Nedsættelse af ekspertgruppe med fokus på landbrugets økonomi.

De sidste to initiativer vedrører jordfordeling:

4. Oprettelse af tilskudsordning til jordfordeling i 2019.
5. Multifunktionel jordfordelingsfond.

RYGSTØD TIL NY JORDREFORM

For at tage sidstnævnte punkt først, så etableres der en statslig jordfordelingsfond i 2018, hvis formål er at gennemføre en multifunktionel jordreform. Fonden etableres i Miljø- og Fødevarerministeriet med en bevilling på 150 mio. kr. i 2018, hvor fonden ligeledes kan påbegynde sine aktiviteter. Det forventes, at hovedparten af aktiviteterne vil blive gennemført fra 2019 og frem, da planlægning og gennemførelse af jordsalg mv. kræver en vis forberedelse. Udgifterne og indtægterne ved fondens virksomhed vil således blive optaget på finansloven for 2019. Fonden kan afholde udgifter inden for en samlet ramme på 150 mio. kr. netto i perioden fra 2018-2022, og der sættes på en hurtig igangsættelse.

Jordfordelingsfondens formål er, primært gennem køb og salg af jorder, at gennemføre multifunktionel jordfordeling, som sammentænker landbrugsproduktion med bl.a. biodiversitet, klimagasreduktion, klimatilpasning, ammoniakudfordring, kvælstofreduktion, friluftsliv samt landdistriktsudvikling. Der vil ved udvikling af jordfordeling blive trukket på erfaringer fra relevante parter.

MERE JORDFORDELING

Moderne landbrugsbedrifter har i dag meget spredte og usammenhængende arealer, hvilket mindsker deres effektivitet bl.a. ved øgede transportomkostninger og underudnyttelse af maskiner. Erhvervsrettet jordfordeling vil kunne afhjælpe disse udfordringer. Der rejses

kun få erhvervsrettede jordfordelings-sager i dag.

Miljø- og Fødevarerministeriet har tilkendegivet, at den mest hensigtsmæssige måde at fremme jordfordeling på, er gennem oprettelse af en national tilskudsordning, hvor der ydes tilskud, således at alle transaktionsomkostninger i forbindelse med jordfordelingen dækkes, herunder tinglysningsudgifter. Ligeledes vurderes en tilskudsordning at være mere hensigtsmæssig, idet denne kan målrettes, hvor de forventede gevinster for drift, klima og trafikssikkerhed er højest. Det er netop en sådan tilskudsordning punkt 4 handler om.

Det fremgår af papirerne, der ligger til grund for den politiske aftale, at Miljø- og Fødevarerministeriet vurderer, at det vil kræve en ramme på 10 mio. kr. i 2019 for at få en hensigtsmæssig administrationsprocent på ordningen. Ordningen er dog skalerbar. Med en afsat ramme på 10 mio. kr. forventes det, at der kan jordfordeles ca. 2.500 hektar. De administrative udgifter vil skulle dække etablering af ordningen, ny bekendtgørelse, og tilskudsadministration. Hertil kommer udgifter til selve jordfordelingsplanlægningen. Samtlige administrative udgifter forudsættes finansieret af den afsatte bevilling.

Landbrugets organisationer vil skulle inddrages ved indretning af den nye ordning. Det skal blandt andet afdækkes, hvilken kapacitet der forventes at være til at forestå jordfordelingsplanlægning, samt landbrugserhvervets interesse for jordfordeling. I disse nye jordfordelings-sager vil der kunne lægges vægt på de forventede gevinster for driften, miljø, klima og trafikssikkerheden.

FORLIGET SET GENNEM LANDINSPEKTØRBRILLER

Det bliver rigtig interessant at se, hvordan initiativerne konkret bliver ført ud i livet. Alle led i "jordfordelingsmaskinen" skal smøres, når antallet af jordfordelinger forventeligt stiger som følge af den politiske aftale. En særlig udfordring bliver det at mønstre den fornødne kapacitet med hensyn til jordfordelingsplanlæggere. Med det indgåede forlig er der lagt op til øget aktivitet inden for jordfordelingsområdet, og landinspektørpro-

Øget jordfordelingsaktivitet fordrer flere planlæggere med kompetencer til at forhandle jordfordelingsoverenskomster frem til aftale og underskrift.

fessionen bør kompetenceopbygge og op-ruste på dette felt.

Fra Aalborg Universitets side vil vi følge udviklingen på området nøje, både i forhold til eksisterende og nye undervisnings- og forskningsaktiviteter. ◀◀

Esben Munk Sørensen er underviser og forsker ved landinspektøruddannelsen, Aalborg Universitet, og ekspert på jordfordelingsområdet.

